

Til
Utenriksdepartementet
Kommunal- og distriksdepartementet

Oslo,
1. mars 2026

Fra
Norsk industriforum for romvirksomhet (NIFRO)

HØRINGSINNSPILL TIL EU's NYE ARKTISKE STRATEGI – INNSPILL FRA NIFRO

NIFRO – Norsk Industriforum for Romvirksomhet – er interesseorganisasjonen for norsk romnæring. Vi representerer om lag 50 medlemmer, alt fra store industriselskaper til små oppstartsbedrifter, men også akademia – med universiteter og forskningsinstitusjoner som er involvert i rom-relatert forskning, utvikling og utdanning. Vi representerer med andre ord hele verdikjeden for norsk romvirksomhet.

1. Innledning

Norsk romfartsindustri ønsker å understreke at robusthet, sikkerhet og situasjonsforståelse i Arktis er av avgjørende betydning for Norge Europa og våre allierte. Den sikkerhetspolitiske utviklingen, økte internasjonale spenninger og raske klimaendringer gjør Arktis til et område med økende strategisk betydning.

Åpningen av nye sjøruter, herunder Nordøstpassasjen, og økt menneskelig aktivitet i nordområdene stiller nye krav til overvåking, beredskap, kommunikasjon og infrastruktur. I denne sammenheng spiller romfart og satellittbasert informasjon en svært sentral rolle – både for tidskritiske beslutninger og for langsiktig strategisk planlegging.

Norge er i en særstilling når det gjelder romkapasiteter, situasjonsforståelse og kompetanse til å utvikle og drifte kritisk infrastruktur i Arktis.

2. Satellittbasert situasjonsforståelse – grunnlaget for sikkerhet og handlekraft

I Arktis med sine store, utilgjengelige områder uten bosetning og infrastruktur, i tillegg til ofte krevende forhold med mørke og vanskelige værforhold er satellittdata en forutsetning for effektiv situasjonsforståelse. Dette gjelder både i fredstid, i krisesituasjoner og i en sikkerhetspolitisk skjerpet situasjon.

2.1 Overvåking uavhengig av vær og lysforhold

Moderne satellitter – herunder radarbaserte systemer (SAR) og AIS-baserte løsninger – muliggjør overvåking uavhengig av mørke og krevende værforhold. Dette er særlig viktig i Arktis, hvor store deler av året preges av polarnatt og hyppig skydekke.

Satellittbasert overvåking gir blant annet:

- Identifikasjon av skip – både synlige og aktører som forsøker å operere skjult
- Avdekking av ulovlig fiske, mistenkelig aktivitet rundt kritisk infrastruktur, som undersjøiske kabler og kartlegging av skyggeflåten
- Kontinuerlig oversikt over isforhold og drivis
- Støtte til søk- og redningsoperasjoner
- Deteksjon av oljesøl og annen forurensning

2.2 Dataanalyse som strategisk kapasitet

Kun tilgang på data er heller ikke tilstrekkelig. Evnen til å sammenstille, analysere og omsette data til informasjon og operativ beslutningsstøtte er kritisk.

Norge har over flere tiår utviklet ledende kompetanse innen:

- Spesialiserte sensorer og satellitter for maritim overvåking (AIS, SAR og andre radarsystemer utviklet av bl.a NOSA/FFI, Kongsberg, Eidel og SPN)
- Integrasjon av data fra flere satellitter og sensorer – både over og under vann
- Avanserte analyseplattformer for mønstergjenkjenning, bevegelsesanalyse og identifikasjon av fartøy

Gjennom aktører som f.eks Kongsberg Satellite Services (KSAT) og Vake har Norge utviklet løsninger som sammenstiller data fra et bredt spekter av satellitter og sensorer og gir myndigheter og allierte rask og presis situasjonsforståelse.

I tillegg besitter norsk industri viktig undervannskompetanse, blant annet gjennom Kongsberg Discovery, som leverer sensorteknologi for overvåking under vann – en stadig viktigere dimensjon i lys av sårbarheten til undersjøisk infrastruktur.

2.3 Sikker kommunikasjon i nord

Stabile og sikre kommunikasjonstjenester i høye breddegrader er avgjørende for både sivil og militær aktivitet. Norge har utviklet dedikerte satellittkapasiteter for arktiske områder, blant annet gjennom Space Norway og Arctic Satellite Broadband Mission (ASBM). Dette gir robuste bredbåndstjenester i områder hvor tradisjonelle geostasjonære satellitter har begrenset dekning.

3. Kritisk romrelatert infrastruktur i Arktis

Norge forvalter og drifter infrastruktur av strategisk betydning for både Europa og allierte.

3.1 Bakkestasjoner på Svalbard

Svalbard Satellite Station (SvalSat), operert av KSAT, er verdens største og mest strategisk plasserte bakkestasjoner for nedlesing av satellittdata i polar bane. Stasjonen er sentral for aktører verden over, eksempelvis europeiske programmer som Copernicus og EUMETSAT, og muliggjør svært rask tilgang til data fra nordområdene.

Dette gir både Norge og Europa kort responstid på hendelser i Arktis og styrker Europas strategiske autonomi innen rombaserte tjenester.

3.2 Andøya Spaceport – europeisk oppskytningskapasitet

Andøya Spaceport representerer en ny og viktig kapasitet for Europa. Per i dag har Europa

ingen operativ oppskytningskapasitet for små satellitter fra eget territorium og er i betydelig grad avhengig av USA.

En operativ romhavn på Andøya vil:

- Styrke europeisk strategisk autonomi
- Muliggjøre rask utskytning av satellitter ved behov
- Bidra til beredskap og redundans i kritiske systemer

3.3 Øvrig arktisk infrastruktur

Norge har over tid bygget opp romrelatert og forskningsbasert infrastruktur også andre steder i Arktis, blant annet i:

- Ny-Ålesund og i Longyearbyen på Svalbard
- Tromsø
- Vardø
- Jan Mayen

Denne infrastrukturen er en del av et helhetlig system som muliggjør kontinuerlig tilstedeværelse, forskning, overvåking og operativ drift under arktiske forhold. Det er naturlig også å inkludere stasjonen Troll i Antarktis som en del av Norges tilstedeværelse og erfaringer i polområdene.

4. Lang erfaring og helhetlig økosystem

Norges fortrinn i Arktis handler ikke kun om enkeltstående teknologier, men om langvarig tilstedeværelse og helhetlig kompetanse.

Gjennom flere hundre år har Norge hatt behov for oversikt og kontroll over store havområder knyttet til skipsfart, fiskeri, olje/gass/energi og sikkerhet. Dette har skapt:

- Operativ erfaring med drift under ekstreme klimatiske forhold
- Tett samspill mellom myndigheter, academia og næringsliv
- Robust logistikk, transport og samfunnsstruktur i nord

Dette økosystemet – der boliger, lokalsamfunn, forskning, politikk og næringsliv virker sammen – er en forutsetning for stabile og pålitelige rombaserte tjenester i Arktis.

5. Anbefalinger til EUs arktiske strategi

På bakgrunn av den sikkerhetspolitiske utviklingen, økende aktivitet i nord og behovet for bærekraftig forvaltning av sårbare hav- og kystområder, anbefaler norsk romfartsindustri at EUs nye arktiske strategi:

1. Fastslår at rombasert situasjonsforståelse er en strategisk kjernekapasitet for beskyttelse, stabilitet og bærekraftig forvaltning av Arktis.
2. Definerer satellittbasert overvåking, analysekapasitet og sikker kommunikasjon i høye breddegrader som del av Europas samlede sikkerhets- og beredskapsinfrastruktur.
3. Anerkjenner Norges rominfrastruktur, operative tilstedeværelse og industrielle kapasiteter i nord som strategiske og operative bidrag til Europas evne til å beskytte kritisk infrastruktur, sikre maritim aktivitet og håndtere kriser i Arktis.
4. Legger til grunn at eksisterende norske kapasiteter – innen bakkeselement, analyseplattformer, arktisk kommunikasjon og oppskytningskapasitet – utgjør et operativt fundament for europeisk strategisk autonomi i nord.
5. Etablerer et tettere og mer strukturert partnerskap med Norge som foretrukket

samarbeidspartner for utvikling, integrasjon og operasjonalisering av rombaserte løsninger i Arktis.

Norge er i en særstilling når det gjelder kombinasjonen av romteknologiske kapasiteter, arktisk operativ erfaring og etablert infrastruktur. Disse kapasitetene bør i EUs arktiske strategi anerkjennes som en integrert del av Europas samlede evne til å sikre stabilitet, motstandsdyktighet og bærekraftig utvikling i nord.

NIFRO står til disposisjon for videre dialog og utdyping av innspillet dersom departementene finner det hensiktsmessig.

Med vennlig hilsen

Maja-Stina Ekstedt

Maja-Stina Ekstedt
Styreleder, NIFRO